HALLINTOTOIMIKUNNAN PÄÄTÖSLAUSELMA,

tehty 29 päivänä kesäkuuta 2000, arviointiperusteista etuuksien ottamiselle maksuihin perustumattomina erityisetuuksina asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteessä II olevaan III osaan tai liitteeseen II a

(2001/C 44/06)

EUROOPAN YHTEISÖJEN SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVAN HALLINTOTOIMIKUNTA, joka

ottaa huomioon sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja erityisesti sen 81 artiklan g alakohdan, jonka nojalla hallintotoimikunta voi tehdä komissiolle ehdotuksia muiden asetusten valmistelemiseksi ja tämän asetuksen ja muiden asetusten uudistamiseksi,

sekä katsoo seuraavaa:

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-20/96, Snares, 4. marraskuuta 1997 ja asiassa C-297/96, Partridge, 11. kesäkuuta 1998 antamassaan tuomiossa antanut ymmärtää, että on neuvoston toimivallassa selvittää, onko edellytyksiä ottaa etuus maksuihin perustumattomana erityisetuutena asetuksen 1408/71 liitteeseen II a. Pääasiallinen vastuu asiassa on näin ollen neuvostolla. Hallintotoimikunnalla on kuitenkin tietty vastuu tarvittavien lainsäädäntötoimien valmistelussa,

joillakin jäsenvaltioilla on ollut huomattavia vaikeuksia saada tiettyjä etuuksia sisällytetyksi kyseiseen liitteeseen, koska ei ole käytössä yhteisiä arviointiperusteita sen määrittämiseksi, onko etuus maksuihin perustumaton erityisetuus,

erityisesti uudet jäsenyyttä hakevat valtiot ovat toistuvasti toivoneet tällaisia selkeitä arviointiperusteita,

yhteisesti sovitut yleispätevät arviointiperusteet tiettyjen etuuksien ottamiselle kyseiseen liitteeseen eivät edellytä, että arvioidaan uudelleen niitä etuuksia, jotka yhteisestä sopimuksesta on jo otettu tähän liitteeseen,

sellaisista arviointiperusteista sopiminen, joiden mukaan etuus voidaan ottaa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 II a liitteeseen maksuihin perustumattomana erityisetuutena, epäilemättä nopeuttaa asian valmistelua siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunnan tasolla ja parantaa oikeusvarmuutta. Tässä yhteydessä on tarpeen tehdä selvä ero asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 2 b kohdan nojalla soveltamisalan ulkopuolella oleviin maksuihin perustumattomiin alueellisiin erityisetuuksiin,

ON SOPINUT SEURAAVISTA ARVIOINTIPERUSTEISTA:

1. Asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 säädetään tärkeimmistä arviointiperusteista, joiden mukaan etuus voidaan katsoa maksuihin perustumattomaksi erityisetuudeksi. Nämä arviointiperusteet esitetään seuraavassa järjestelmällisesti.

2. Asetuksen 4 artiklan 2 a kohdan mukaisesti asetusta sovelletaan maksuihin perustumattomiin erityisetuuksiin, jotka myönnetään muun kuin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön tai järjestelmän nojalla ja jotka eivät ole asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja soveltamisalan ulkopuolelle jääviä etuuksia, sillä edellytyksellä, että erityisetuudet on tarkoitettu antamaan lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa vakuutustapahtumissa tai ne myönnetään vain vammaisten erityistä suojelemista varten. Vaikka asetuksen 4 artiklan 2 a kohtaa sovelletaan maksuihin perustumattomiin erityisetuuksiin, jotka ovat rahaetuuksia tai luontoisetuuksia, 10 a artikla koskee ainoastaan rahaetuuksia.

3. Kiinteän asiallisen yhteyden vuoksi jäljempänä esitettyjä arviointiperusteita sovelletaan myös sellaisiin maksuihin perustumattomiin erityisetuuksiin, jotka koskevat vain osaa jäsenvaltion alueesta ja jotka voidaan asetuksen 4 artiklan 2 b kohdan nojalla merkitä kyseisen asetuksen liitteessä II olevaan III osaan ja siten sulkea kokonaan asetuksen asiallisen soveltamisalan ulkopuolelle. Näiden etuuksien on lisäksi täytettävä se arviointiperuste, että ne eivät koske samalla tavalla kyseisen jäsenvaltion koko aluetta, vaan niihin kohdistuva sääntely on alueellisten viranomaisten yksinomaisessa toimivallassa. Pelkkä kyseisten etuuksien hallinnoinnin hajakeskittäminen ei ole riittävä peruste pitää näitä etuuksia asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 2 b kohdassa tarkoitettuina maksuihin perustumattomina erityisetuuksina.

MAKSUIHIN PERUSTUMATTOMUUDEN MÄÄRITELMÄ

4. Arvioitaessa sitä, onko etuus maksuihin perustumaton, sovelletaan erityisesti seuraavia arviointiperusteita:

   a) Etuuden rahoitusta olisi pidettävä ratkaisevana tekijänä, ja järjestelmä, joka voi olla erityinen tai yleinen järjestelmä, olisi rahoitettava yksinomaan yleisten julkisten menojen tai sosiaaliturvan rahoituksen kattamiseen tarkoitetuilla veroilla.

b) Etuuden rahoittaminen yksinomaan työnantajamaksuilla ei itsessään tee siitä maksuihin perustumatonta erityisetuutta turvan piiriin kuuluvan työntekijän kannalta.

ERITYISETUUKSIEN MÄÄRITELMÄ

5. Arvioitaessa, onko kyseessä erityisetuus, otetaan huomioon erityisesti seuraavat toisiaan täydentävät arviointiperusteet:

a) Etuuksien on oltava ominaispiirteiltään sosiaaliturvaan kuuluvia sekaetuuksia, jolloin edunsaajalla on sosiaaliturvaetuudelle ominainen laissa määritelty oikeus etuuteen, mutta etuudessa on sosiaalihuollon piirteitä siltä osin, että etuutta myönnettäessä otetaan huomioon yksilölliset taloudelliset ja/tai muut tarpeet.

b) Etuuslajin ominaispiirteet ovat kiinteässä yhteydessä edunsaajan asuinjäsenvaltion erityiseen sosiaaliseen ja taloudelliseen viitekehykseen.

c) Etuuksien tarkoitus on avustaminen silloin, kun edunsaajan varat ovat riittämättömät.

d) Etuuden myöntämisessä voidaan käyttää tarveharkintaa, vaikka etuuden yleisen luonteen vuoksi jokaiseen yksittäiseen tapaukseen liittyviä erityisiä seikkoja ei aina tarvitsekaan arvioida erikseen. Tarveharkinta on tärkeä mutta ei välttämätön arviointiperuste, ja siinä voidaan ottaa huomioon varsinkin ansiotulot tai muut sosiaaliturvaetuudet.

KORVAAVIEN, TÄYDENTÄVIEN JA LISÄETUUKSIEN MÄÄRITELMÄ

6. Korvaavat etuudet myönnetään asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen, tietyn vakuutustapahtuman johdosta myönnettävien tavanomaisten etuuksien asemesta. Tästä syystä korvaavat etuudet on voitava yhdistää samoihin vakuutustapahtumiin kuin tavanomaiset etuudet. Tähän ryhmään kuuluvat erityisesti etuudet niille henkilöille, jotka eivät esimerkiksi täytä vakuutusoikeudellisia edellytyksiä tavanomaisen etuuden saamiseksi.

7. Täydentäviä ja lisäetuuksia myönnetään yhtäältä yhdessä 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavanomaisten etuuksien kanssa, ja ne antavat turvaa samaa tapahtumaa vastaan kuin tavanomaiset etuudet. (Perusedellytys on siis kyseisen tavanomaisen etuuden saaminen, josta esimerkkinä voidaan mainita vähimmäiseläkkeen lisäosa, joka myönnetään kaikille valtiossa asuville työeläkkeeseen oikeutetuille henkilöille, joiden työeläke on pienempi kuin laissa säädetty vähimmäiseläke.) Toisaalta täydentävät tai lisäetuudet voivat olla yhdessä jonkin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tavanomaisen etuuden kanssa myönnettäviä etuuksia, joilla katetaan jokin muu vakuutustapahtuma kuin tavanomaisilla etuuksilla. (Perusedellytys on siis tällöinkin tavanomaisen etuuden saaminen, jollainen voi olla esimerkiksi psyykkisen tai fyysisen vamman perusteella myönnettävä eläkkeen lisäosa.)

ETUUDET YKSINOMAAN VAMMAISTEN ERITYISTÄ SUOJELEMISTA VARTEN

8. Tällaisia etuuksia voivat olla vammaiselle tai vammaisen osalta maksetut etuudet, joiden yleisenä tarkoituksena on auttaa kattamaan vammaisuuteen liittyviä kustannuksia, kuten vammaisen liikkumis- ja hoitotarpeesta aiheutuvia kustannuksia, tai vähimmäistulon varmistamiseen tarkoitetut etuudet.

9. Tällaisiin etuuksiin voi kuulua etuuksia, joilla tuetaan vammaisen työllistymistä, annetaan vammaiselle mahdollisuus jatkaa työntekoa tai avustetaan työntekoon liittyvissä erityistarpeissa.

10. Tällaisiin etuuksiin voi kuulua myös etuuksia, jotka myönnetään henkilölle sen johdosta, että hän osallistuu 8 tai 9 kohdassa tarkoitetun vammaisen hoitamiseen.

Hallintotoimikunnan puheenjohtaja

Pinto PIZARRO